

ΚΡΙΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΘΟΛΟΓΗΣΗ ΔΕΚΑ

Κυπρίων ποιητών στα Σλοβένικα

Του κ. ΚΩΣΤΑ ΓΡΑΙΚΟΥ

ΔΙΑΒΑΣΑ τελευταία στον Τύπο για την έκδοση άνω λογίας δέκα Κυπρίων ποιητών στα σλοβένικα, την οποία επιμελήθηκε η κ. Έλλη Παιονίδου και ξαφνιάστηκα, γιατί μιά τόσο σοβαρή δουλειά έγινε από ένα μόνο άτομο.

Σήμερα στο νησί υπάρχουν επαγγελματικές οργανώσεις των λογοτεχνών που πρέπει να αναλαμβάνουν το έργο της επαφής με το έξω τριγών για να γίνεται πιο σωστή και αντιπροσωπευτική δουλειά, κυρίως σε ό,τι αφορά τις άνθολογίες. Γι' αυτό διερωτούμε πως ανατέθηκε μιά τέτοια σοβαρή εργασία σε ένα μόνο άτομο, αλλά και γιατί η Ε.Π. που ασφαλώς ανήκει σε περισσότερες από μιά λογοτεχνικές ενώσεις ανάλαβε το έργο χωρίς να έλθει σε επαφή με τις οργανώσεις της.

Ακόμη προβάλλει το ερώτημα αν οι Σλοβένοι αναθέσανε το έργο σε ένα άτομο, όποτε πρέπει να τους ζητηθούν εύθυνες γιατί παραγνώσανε τις λογοτεχνικές οργανώσεις ή αν το αναθέσανε σε ομάδα, όποτε γεννιέται το ερώτημα πως το ανάλαβε μόνη η Ε.Π.

Για τους άνθολογούμενους δεν θα ήθελα να αναφερθώ γιατί το όλο θέμα εμπίπτει στην ύποκειμενική σφαίρα του άνθολόγου, παρά το γεγονός ότι δεν πρέπει να μας διαφεύγει η πραγματικότητα, ότι το έργο άποτεινεται σε άναγνωστικό κοινό μιάς σοσιαλιστικής χώρας με σοσιαλιστικά ιδεώδη στην πλειοψηφία του και είναι — το λιγώτερο — λάθος να του προβάλλουμε ποιητές που διαπνέονται από άντισοσιαλιστικά ιδεώδη και τέτοιοι υπάρχουν στην άνθολογία της Ε.Π.

Το δεύτερο σημείο που

ήθελα να θίξω είναι η εισαγωγή στην άνθολογία. Το κείμενο δίνει οποιαδήποτε άλλη εικόνα παρά εκείνη της Κυπριακής ποίησης στην εξέλιξή της, στο πέρασμα των αιώνων κι ούτε προβάλλει την προοδευτικότητα της.

Πολλές οι παρατηρήσεις μας για τις παραλείψεις του κειμένου, αλλά σεβόμενος το χώρο της εφημερίδας θα σταθώ στις σοβαρότερες, μόνο στα ουσιώδη:

Μήπως δεν άκουσε η Ε.Π. ότι στην αρχαιότητα πέρα από το Στάσινο και Εύκλο ή Κύπρος διάθεσε και άλλους ποιητές όπως είναι οι Ήγησις, Έρμείας, Σώπατρος, Πάιννας, Κλέαρχος, Ίσιγνος και Άριστος για να αναφερθώ σε μερικά μόνο ονόματα;

Ποιά τοποθέτηση έδωσε ή συγγραφέας στο δημοτικό μας τραγούδι, την εποχή του Βυζαντίου; Μήπως γνωρίζει ότι αυτό διαφέρει από εκείνα των άλλων χωρών γιατί δεν εξύμνησε τα «κλέα άνδρών», αλλά τον ίδιο το λαό μας και ακριβώς αυτή η λαϊκότητα του το κάνει να ξεχωρίζει και να υπερέχει, αλλά δίνει και στην ποίησή μας μιά ιδιαίτερη μορφή, από την οποία ξεκινούν και οι ρίζες της παράδοσης;

Γιά τη Φραγκοκρατία γιατί δίνεται μόνο το ερωτικό τραγούδι και παραγνωρίζονται τα τόσα άλλα λαϊκά δημιουργήματα που συμβάλανε άποφασιστικά στην ανέλιξη του λαού μας, δεδομένου ότι η τέχνη γεννιέται μέσα στις οικονομικοκοινωνικές συνθήκες της εποχής και έτσι ποτέ δεν διαδραματίζουν στη κοινωνία κάποιο ρόλο προόδου.

Γιά την Τουρκοκρατία, γιατί δεν γίνεται άνάλυση της εποχής, ώστε να δούμε τη θέση της Κύπρου πνευματικά; Και γιατί δεν αναφέρονται οι δημιουργοί της εποχής;

Οι ποιητάρηδες άποτελούν τις ρίζες της πνευματικής μας δημιουργίας και το μέτρο του πολιτιστικού επιπέδου του λαού μας. Πρόκειται για ένα τεράστιο θέμα που η συγγραφέας αντιπαρέχεται με δύο — τρεις γραμμές, χωρίς να αναλύσει το είδος και να δώσει τους κυριώτερους εκπροσώπους του, έστω και όνομαστικά. Και όμως, είναι αυτοί που διατηρήσανε την παράδοση και άποτελούν τη ραχοκοκκαλιά της κυπριακής ταυτότητας, της πνευματικής μας δημιουργίας.

Γιατί η Ε.Π. προβάλλει τους Μιχαηλίδη και Λιπέριτη σαν κατ'εξοχή εκπροσώ

πους της λαϊκής μας ποίησης; Μήπως δεν άκουσε για κάποιο Λιασιδή ή κάποιο Καρνέρα; Και γιατί να προβάλλει τον Λιπέριτη πάνω από τους άλλους που αναφέραμε μιά και ο Λιπέριτης είναι — κατά τον Άν. Ίντιάνο — ο προπαγανδιστής των πιο άπιο σθοδρομικών αντίληψεων της εποχής του;

Είναι δυνατό να γίνεται εισαγωγή στην ποίηση μας για την προβολή της στο έξω τριγών, χωρίς να την τοποθετούμε στην εποχή που δημιουργήθηκε; Είναι δυνατό να δούμε σωστή εικόνα της, όταν η ίδια πεντηκονταετία και δεν αναφέρουμε τίποτα για το ξεκίνημα και τους πατέρες της νεώτερης μας ποίησης; Αυτή η ποίηση δεν έπεσε από τον ουρανό, αλλά πήρε σάρκα και όστά από τη γη μας, είχε κάποιους γεννητόρες. Γιατί η συγγραφέας δεν άναφερε ούτε λέξη για τους Νικολαΐδη, Χουρμούζιο, Λεύκη κ.ά; Ποιά η άναφορά που γίνεται στα λογοτεχνικά περιοδικά της Κύπρου που κάναν άκληρό γλωσσικό άγώνα, χρησιμοποιώντας τη δημοτική σε μιά περίοδο που και στην Ελλάδα κυριαρχεί η ξεπερασμένη καθαρεύουσα;

Γιατί εκείνο το «ουσιαστικό» ο λαός μας την ταυτότητα του θα την άνακαλύψει με τους άγώνες ενάντια στην άγγλική κατοχή;... Η ταυτότητα του λαού μας υπήρχε πάντα και αν σκύψουμε με άγάπη πάνω στην παράδοση θα τη δούμε. Η φράση αυτή είναι ύβριση για το λαό μας και τις ρίζες του, για τον πολιτισμό μας που και ύψος έχει και δύναμη! Έστω κι αν μερικοί ντρέπονται για την ταυτότητα μας. Τις ρίζες μας άλλο προσπαθήσανε να μας κάνουν να τις ξεχάσουμε, με άποτέλεσμα να φτάσουμε στη σημερινή τραγωδία. Είναι ντροπή να μιλά ένας πνευματικός άνθρωπος για ένα λαό, το λαό του, λέγοντας ότι δεν έχει ρίζες, θέσεις που ύποστηρίζουν και οι έχθροι μας;

Και γιατί εκείνη της ύβρισης — για το λαό — μας όσον άφορα την άντιφασιστική του δράση; Πως τόλμησε η συγγραφέας — άπεινημένη σε ένα λαό που έκανε τόσες θυσίες ενάντια στο φασισμό — να γράψει εκείνο το λιβελλογράφημα «έτσι ο μελετητής δεν μπορεί να θρει παρά σποραδικές μονάχα άναφορές»; Γιατί δε ρώτησε το σύζυγό της που πολέμησε το σαράντα να την πληροφρήσει για τις χιλιάδες Κύπριους που προσέφεραν το αίμα τους το 1936, αλλά και το 1940 στον άντιφασιστικό — άντιστασιακό άγώνα; Μήπως δε διάβαζε τα έργα των Άνθια, Περιδη, Παυλίδη, Λεύκη και άλλων που έδωσαν πνευματικό «παρόν» στην άπολη; Και γιατί να μην αναφερθεί ο Άν. Ίντιάνο;... Λαφρο

πό...
'Αν...
μυ...
νί...
να...
κα...
λέ...
στ...
δρ...
ου...
μύ...
ρη...
τά...
κο...
μη...
μη...
τη...
Χρ...
Ε...
ρη...
ρί...
τά...
Κ...
ν...
π...
δ...
κ...
π...
κ...
δ...
χ...
κε...
ρ...
Σ...
κο...
θε...
λά...
νο...
δα...
Τ...
Κ...
σο...
ο...
π...
Γ...
πό...
α...
σ...
π...
π...
λικ...
μα...
ά...
Α...
Λ...
Γ...
δι...
'Υ...
'Ε...
Β...
ξ...
'Ι...
Γ...
ω...
Κ...
τ...
σ...
κ...
κα...
Γ...
δι...
Δ...
στ...
πα...
Γ...
ω...
τ...